

УДК 796.011.3 - 053.2 / - 53.7:159.922.7

Круцевич Т. Ю.
доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Марченко О. Ю.
доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
Національний університет фізичного виховання і спорту України

ОСОБЛИВОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ САМООЦІНКИ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЮНАКІВ МІСЬКОЇ ТА СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ

Мета даної статті полягає у вивченні особливостей і відмінностей самоопису рівня фізичного розвитку та стану здоров'я юнаків міської та сільської місцевості. У дослідженні взяли участь 40 юнаків міських та сільських закладів загальної середньої освіти. Для вирішення завдань нашого дослідження було використано наступні методики: аналіз літературних джерел, тест-опитувальник «Самоопис фізичного розвитку», методи математичної статистики. Дослідження самооцінки фізичного розвитку юнаків старших класів, які навчаються у міських та сільських ЗЗСО показують їх певні розбіжності. Для міських школярів характерний вищий рівень самооцінки фізичного розвитку. Найбільш істотні відмінності між міськими і сільськими підлітками спостерігаються в самооцінці за шкалою «глобальне фізичне Я», «сила», «витривалість» та «здоров'я».

Ключові слова: школярі, фізичне «Я», фізичне виховання, фізична культура, юнаки, самооцінка фізичного розвитку.

Круцевич Т. Ю., Марченко О. Ю. Особенности самооценки физического развития и физического здоровья юношей городской и сельской местности. Цель данной статьи состоит в изучении особенностей и различий самоописания уровня физического развития и состояния здоровья юношей городской и сельской местности. В исследовании приняли участие 40 юношей городских и сельских учреждений общего среднего образования. Для решения задач нашего исследования были использованы следующие методики: анализ литературных источников, тест-опросник «Самоописание физического развития», методы математической статистики. Исследование самооценки физического развития юношей старших классов, обучающихся в городских и сельских ЗЗСО показывают их определенные разногласия. Для городских школьников характерен более высокий уровень самооценки физического развития. Наиболее существенные различия между городскими и сельскими подростками наблюдаются в самооценке по шкале «глобальное физическое Я», «сила», «выносливость» и «здоровье».

Ключевые слова: школьники, юноши, физическое «Я», самописание физического развития, физическое воспитание, физическая культура, самооценка физического развития.

Krutsevych Tatyana, Marchenko Oksana. Features of self-assessment of physical development and physical health of young men in urban and rural areas. Describes a complex of methods for the implementation of scientific research, the information of those who were researched is represented, methodology and methods of the research are described. Covers a wide range of problems, in particular a comprehensive study of motivation for both physical activity (needs, interests, self-conception, performance, leisure and factors of a healthy lifestyle), and for learning and succeeding. The aim of this article is to study some differences and peculiarities of the self-esteem level of physical development and the state of health of young boys in urban and rural areas.

Objective: 40 young boys from urban and rural school took part in this research. Correlation analysis of self-description of subjective indexes of physical development of schoolchildren has been conducted.

Results: Studies of self-assessment of physical development of high school students studying in urban and rural areas show some differences. Urban schoolchildren are characterized by a higher level of self-esteem of physical development. The most significant differences between urban and rural adolescents are observed in the self-assessment on the scale of "global physical self", "strength", "endurance" and "health". **Conclusions:** Through experimental research, the theoretical position that self-assessment of physical development and health is a subjective indicator, but is based on objective indicators of physical fitness and morbidity of students.

Using received results of the research about self-esteem physical education level of young boys who study in urban and rural areas allows to build a structure of personal-oriented paradigm in the system of physical education based on determined demands, motives and interests of youth.

Key words: Schoolchildren, physical "I", self-description of physical development, physical education, physical culture, boys, self-assessment of physical development.

Постановка проблеми. Проблема фізичного розвитку підростаючого покоління на сьогодні розглядається як важливе соціально-педагогічне завдання. Особливого значення набуває організація і проведення навчального процесу з

фізичного виховання школярів з урахуванням регіону проживання, особливо у сільській місцевості, де присутні соціально-економічні та екологічні умови, які є відмінними від умов проживання у містах [4, 5, 6, 14, 15].

Вчені стверджують, що особистість підлітків, які навчаються в міських та сільських освітніх установах мають суттєві відмінності, які виражаються у темпераменті та характері, в особистісних потребах та прагненнях, інтересах та здібностях, а також у ступені самосвідомості [4, 5, 6, 7, 8, 14, 15, 18]. Самооцінка функціонує як частина самосвідомості та виражає відношення особистості до самої себе і є основою для регуляції нею своєї поведінки та фізичного здоров'я [1, 2, 3]. У зв'язку з цим, проблема вивчення особливостей самооцінки фізичного розвитку та фізичного здоров'я підлітків, які навчаються у сільських та міських школах є актуальною.

Аналіз літературних джерел. За даними українських вчених [4, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18], фізичне виховання в сільській школі має свої специфічні особливості у порівнянні із міською школою, які обумовлені слабким розвитком сфери додаткової освіти в задоволенні фізкультурних інтересів і вимог учнів, невеликою кількістю учнів, що є тим фактором, який перешкоджає проведенню повноцінного процесу фізичного виховання. Професор Пангелова Н. Є., досліджуючи фізичне виховання школярів сільських та міських шкіл, слушно зауважує, що особливості фізичного виховання в сільській школі, обумовлені доцільністю застосування соціально-педагогічного підходу до проблеми оптимізації функціонування цілісної системи фізичного виховання та оздоровлення школярів у сільському соціумі [12, 13]. Такий підхід заснований на положенні про те, що здоров'я дитини, розвиток її організму багато у чому залежить від середовища в якому вона проживає [12, 13]. За результатами наукового дослідження, що було проведене з підлітками сільської та міських шкіл, Гольберт Є. В. [4], виявлено, що у підлітків, які навчаються в сільській школі, існує схильність звинувачувати себе за власні недоліки і незначні промахи. Дана тенденція є індикатором відсутності симпатії, отже, підлітки цієї групи схильні оцінювати себе по тому, як до них ставляться оточуючі [4]. Вивчення властивостей самооцінки, її адекватності, самосвідомості, структури і функцій фізичного образу «Я» представляє не тільки теоретичний, але і практичний інтерес у зв'язку з формуванням життєвої позиції школярів, які навчаються в сільських та міських ЗСЗО [1, 2, 3, 9, 10]. Разом з тим на сьогодні у вітчизняних наукових працях недостатньо представлено емпіричні дані щодо специфіки самооцінки фізичного розвитку та стану здоров'я школярів, які проживають в міській та сільській місцевостях. Зважаючи на це, **метою нашого дослідження** було визначити особливості та відмінності самооцінки фізичного розвитку та фізичного здоров'я школярів, які проживають в міській та сільській місцевостях.

Завдання дослідження: вивчити особливості самооцінки фізичного розвитку юнаків, які проживають в міській та сільській місцевостях.

Об'єкт дослідження – самооцінка фізичного розвитку юнаків, міської та сільської місцевості.

Предмет дослідження – самоопис фізичного «Я».

Для розв'язання поставлених завдань використовувався комплекс наступних методів: теоретичні: аналіз, порівняння, узагальнення, систематизація; психолого-діагностичні: тест-опитувальник Є. В. Боченкової «Самоопис фізичного розвитку» [1]; загальноприйняті методи математичної статистики, усі розрахунки виконувалися в програмі SPSS 17.0; всі дані оброблялись на персональному комп'ютері з використанням пакету стандартних програм (Excel – 2007; Statistica – 10.0). Проблематика дослідження відповідає плану НДР у галузі фізичної культури і спорту за темою 3.1 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» на 2021-2025 рр. Дослідження проводилося на базі Комунального закладу "Полтавська гімназія" Здоров'я "№ 14 Полтавської міської ради Полтавської області" та на базі комунального закладу «Козинецький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Турбівського ОТГ Вінницького району, Вінницької області. У науковому експерименті приймали участь школярі (юнаки) 10 -11 класів у кількості 40 чоловік. Процедура наукових досліджень проводилася відповідно до етичних стандартів відповідального комітету з прав людини за погодженням та письмовою згодою директорів шкіл та батьків респондентів, що підтверджується відповідними документами.

Виклад основного матеріалу дослідження. У загальній структурі особистості важливе місце займає самооцінка. Самооцінка є одним із показників, що лежать в основі мотивації діяльності. Завищена або неадекватна оцінка свого стану може бути фактором, який лімітує самовдосконалення засобами фізичного виховання [1, 6, 4]. Для дослідження самооцінки фізичного розвитку респондентів нами був використаний тест-опитувальник Є. В. Боченкової «Самоопис фізичного розвитку», який представляє собою модифікований варіант відомої методики А. М. Прихожан [1]. За результатами тестування встановлюється десять показників самооцінки фізичного розвитку: «здоров'я», «координація рухів», «фізична активність», «стрункість тіла», «спортивні здібності», «гнучкість», «витривалість», «зовнішній вигляд», «сила», «глобальне фізичне Я», «самооцінка» та показник загальної самооцінки. Для зіставлення результатів самоопису фізичного розвитку за окремими шкалами ми обрали відносні показники, для цього абсолютні бали були переведено у відсоток від максимального балу (% від максимального балу) (за Боченковою) [1]. Отримані дані представлено у таблиці 1.

За результатами дослідження, виявлено, що у юнаків, які навчаються у ЗСЗО Козинецького району найвищий показник самопису був відмічений по шкалі «сила» – 86,7 % та «здоров'я» – 82,9 % (від максимального показника). Самий низький показник по шкалі «зовнішній вигляд», який склав 73,6 % та показник «стрункість тіла» (74,7 %).

У юнаків старших класів м. Полтава найвищий показник самопису фізичного розвитку виявився за шкалами: «глобальне фізичне Я» (89,7 %) та «зовнішній вигляд» (86,0 %). Також була виявлена тенденція до низької самооцінки наступних показників фізичного розвитку: «здоров'я» (72,7 %), «спортивні здібності» (79,2 %) та «витривалість» (76,02 %).

Таблиця 1

Середнє значення показників опитувальника «Самоопис фізичного розвитку(юнаки, 16-17 років), (% від максимального балу), (n = 40)

Клас	Здоров'я (48)	Координація рухів (36)	Фізична активність (36)	Стрункість тіла (36)	Спортивні здібності (36)	Глобальне фізичне Я (36)	Зовнішній вигляд (36)	Сила (36)	Гнучкість (36)	Витривалість (36)	Самооцінка (48)	Загальний рівень самоопису (420)
Козинецький ЗЗСО (n = 20)	92,9	78,1	88,0	74,7	86,1	78,8	73,6	86,7	62,0	82,2	88,6	74,1
"Полтавська гімназія "Здоров'я" № 14 (n = 20)	82,7	79,5	76,3	84,0	79,2	89,7	86,0	83,2	74,6	76,0	96,8	89,2

Недооціненими для всіх респондентів виявилися «витривалість», та «гнучкість», хоча за показником «витривалість» самооцінка юнаків, які навчаються у Козинецькому районі є вищою. Власне здоров'я юнаки гімназії «Здоров'я» № 14 м. Полтава оцінили більш критично (72,7 %) ніж юнаки із сільської місцевості (92,9 %). У процесі занять фізичною культурою і спортом юнакам доводиться постійно порівнювати свої дії та результати з еталоном. Це розвиває адекватність сприйняття власних здібностей [2, 3, 9, 10]. У зв'язку з цим, зниження балів самооцінки не свідчить про погіршення фізичних якостей, а вказує на підвищення розуміння потреб до прояву фізичних якостей та критичної оцінки фізичного «Я». Так, свій зовнішній вигляд юнаків Полтавської гімназії здебільшого задовольняє (86,0 %). Думка про власну привабливість старшокласників Козинецького ЗЗСО є нижчою та складає 76 %. Щодо самооцінки за шкалою «сила», то юнаки Козинецького ЗЗСО мають вищий показник, який можна обґрунтувати існуючими у суспільстві уявленнями про те, що сила – якість суто чоловіча. Збільшення балів по даній шкалі можливо є результатом більшого фізичного навантаження у побуті юнаків, які проживають у сільській місцевості. Даний показник явно перевищує можливості силового розвитку старшокласників Полтавської гімназії (86,7 % та 83,2 % відповідно). Цікавим є той факт, що за шкалою «глобальне фізичне Я» у юнаків Полтавської гімназії виявлено завищений показник (89,7 %), при цьому вони отримують найнижчі показники фізичного Я за шкалами «спортивні здібності» (79,2 %) та «фізична активність» (79,5 %).

Наступним кроком нашого дослідження було визначення загального рівня самооцінки фізичної підготовленості та стану здоров'я юнаків старших класів міської та сільської місцевості. Отримані результати засвідчують, що 28 % юнаків, які навчаються у ЗЗСО № 14, м. Полтава мають неадекватно завищену загальну самооцінку рівня фізичного розвитку та стану здоров'я, високу оцінку отримали 51 % юнаків (табл.2).

У юнаків, які навчаються у Козинецький ЗЗСО, виявлено нижчий рівень загальної самооцінки рівня фізичного розвитку та стану здоров'я.

Порівнюючи отримані нами дані щодо самооцінки фізичного розвитку за 11 шкалами самопису фізичних якостей та глобального фізичного «Я» з результатами інших авторів, можна констатувати наявність спільних тенденцій.

Таблиця 2.

Загальний рівень самооцінки фізичного розвитку школярів (юнаки), (n = 40), %

Рівень самооцінки	Козинецький ЗЗСО(n = 20)	"Полтавська гімназія" Здоров'я "№ 14 (n = 20)
Завищена	8,0	28,0
Висока	15,0	51,0
Середня	68,4	21,0
Низька	8,6	0,00

З точки зору збереження та зміцнення здоров'я людини, на думку Пангелової Н. Є. та Рубана В. Ю.[12, 13] – сільське середовище має низку беззаперечних переваг з одного боку, а з іншого – суттєвих недоліків. Перевагами сільської школи є більш сприятливі екологічні умови у порівнянні з міськими навчальними закладами [13]. Це сприяло високому рівню самооцінки стану здоров'я сільських школярів на відміну від міських.

Недоліками фізичного виховання у сільській місцевості за даними вчених є: мала наповнюваність учнів в класах, слабка спортивно-матеріальна база малокомплектних шкіл, або взагалі відсутність спортивних споруд, відсутність дитячо-юнацьких спортивних шкіл з видів спорту тощо [5, 8, 14]. Але, не дивлячись на це, вітчизняні фахівці (Т. В. Сидорчук та ін.) [7, 8, 15] отримали доволі цікаві результати, які свідчать про те, що сільські діти, у яких рухова активність є більшою, володіють вищим рівнем фізичної працездатності у порівнянні з міськими школярами [15].

Необхідно відмітити, що у зв'язку з тим, що підлітковий вік виступає важливим і складним етапом розвитку і становлення особистості і відноситься до завершального періоду первинної соціалізації, низький рівень загальної самооцінки фізичного розвитку підлітків може мати взагалі негативні наслідки у формуванні особистості [2, 3, 9, 10, 11]. В цьому віці відбувається становлення самосвідомості, самооцінки і цільної «Я-концепції». Такі зміни впливають на різні сторони життєдіяльності підлітків, в тому числі на процес професійного самовизначення і на психологічну готовність до самостійного життя [9].

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження самопису фізичного розвитку та стану здоров'я міських та сільських школярів, необхідно відзначити, що самооцінка фізичної підготовленості і фізичного здоров'я школярів, які навчаються в сільській та міській місцевостях має певні особливості та відмінності. Для міських школярів характерний більш високий рівень самооцінки фізичного розвитку, що сприяє досягненню внутрішньої узгодженості особистості та визначає інтерпретацію досвіду і є джерелом очікувань. За результатами проведеного експерименту, найбільш істотні відмінності між міськими і сільськими підлітками спостерігаються в самооцінці за шкалою «глобальне фізичне Я», «сила», «витривалість» та «здоров'я». Вивчення відмінностей рівня самооцінки фізичного розвитку та стану здоров'я учнів сільських та міських ЗЗСО допоможе скоректувати навчальні програми з фізичного виховання і сформувати певну стратегію оптимізації рухової активності школярів, які навчаються в сільській та міській місцевостях. Не дивлячись на те, що значних зрушень у покращенні форм, методів організації фізичного виховання молоді, які проживають у сільській місцевості не відбувається, мотивація до занять фізичною культурою і спортом у них залишається вищою ніж у міських школярів.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наші дослідження будуть вивченню гендерних особливостей самопису юнаків і дівчат міської та сільської місцевостей.

Література

- 1 Боченкова Е.В. Самоописание физического развития: опросник: мет. пособие / Е.В. Боченкова. – Краснодар: КГАФК, 2000. – 26 с.
- 2 Бороздина, Л.В. Самооценка в разных возрастных группах: от подростков до престарелых / Л.В. Бороздина. – М.: ООО "Проект-Ф", 2009. – 204 с
- 3 Варій М. Й. Загальна психологія: [підручник для студентів ВНЗ] / М. Й. Варій. – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
- 4 Гольберт Є.В. Особливості самооцінки підлітків, що навчаються в сільській і міській школах / Є.В.Гольберт, Л.Р. Толстих // Психологія і психотехніка. – 2018. – № 1. – С. 13–22.
- 5 Гордійчук В. І. Ставлення сільських та міських учнів середніх та старших класів до занять фізичними вправами / В. І. Гордійчук // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2010. – №3. – С. 36 – 40.
- 6 Гордеева Т.О. Мотивация достижения: теории, исследования, проблемы // Современная психология мотивации. под ред. Д.А. Леонтьева. М., Смысл. 2002. С.46-49.
- 7 Драндров Г.Л. Особенности развития Я – концепции у сельских и городских школьников / Г. Л. Драндров, Д. А. Драндров, Д. Н. Сюкиев, Е. Г. Богослова // Современные проблемы науки и образования. – 2016. – № 3. URL: <https://www.science-education.ru>.
- 8 Костюк Ю.С. Сучасні підходи щодо модернізації уроків фізичної культури учнів основної малокомплектної школи, які проживають в сільській місцевості URL:<http://eprints.zu.edu.ua>.
- 9 Курбанова З. С. Психологические основы формирования самооценки подростка: монография / З. С. Курбанова. – М., 2011. – 215 с.
- 10 Кон И. С. В поисках себя: личность и ее самосознание. / И. С. Кон. – М, 1984. – 335 с.
- 11 Круцевич Т. Ю. Структура моделі ціннісних орієнтирів індивідуальної фізичної культури школярів різних вікових груп. / Т. Ю. Круцевич, О. Ю. Марченко //Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018. – № 5 (67). – С.5-10.
- 12 Пангелова Н. Є. Фізичний стан і рухова активність учнів початкових класів сільської загальноосвітньої школи /Пангелова Н.Є., Рубан В.Ю //Молодий вчений. – 2018. – № 4.2 (56.2).– С. 123-126.
- 13 Пангелова Н. Є. Фактори, які впливають на організацію фізичного виховання молодших школярів у міській та сільській місцевості / Н. Є. Пангелова, В. Ю. Рубан В. // Спортивний вісник Придніпров'я. 2016. – №1. – С. 211-214.
- 14 Пахальчук Н.О. Організація фізичного виховання молодших школярів у сільській школі / Н.О. Пахальчук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2012. - №2(20). – С. 303 – 310.
- 15 Сидорчук Т. Аналіз показників фізичної підготовленості та здоров'я дітей 7 років, які мешкають в різних соціально-економічних і екологічних умовах / Т. Сидорчук, В. Решетилова, З. Анастасьева, К. Корабльов // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2014. – № 2. – С. 151-155.
- 16 Хахуля В.М. Підвищення ефективності системи фізичного виховання дітей середнього шкільного віку сільських шкіл / В.М. Хахуля, О.М. Бурла // Вісник Чернігівського Національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 2011. – Вип. 86. – Т. 1. – С. 201–204.
- 17 Цюпак Ю. Вплив просвітницької та пропагандистської роботи на рухову активність молодших школярів сільських шкіл. / Цюпак Ю., Цюпак Т. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. праць. – Луцьк, 2008. – Т. 2. – С. 312 с.

References:

- 1 Bochenkova E.V. (2000), Samoopyasanye fizycheskoho razvytyia: oprosnyk: Met. Posobyе / E.V. Bochenkova. – Krasnodar: KNAFK. – 26 s.
- 2 Borozdyna, L.V. (2009), Samoosenka v raznykh vozrastnykh hruppakh: ot podrostkov do prestarelykh / L.V. Borozdyna. – M.: ООО "Proekt-F",. – 204 s.
- 3 Varii M.I. (2008), Psykholohiia osobystosti /M.I. Varii: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv. – Kyiv «Tsentr uchbovoy literatury». – 591 s.
- 4 Holbert Ye.V., Tolstykh L.R. (2018), Osoblyvosti samoosinky pidlitkiv, shcho navchaiutsia v silskii i miskii shkolkakh. // Psykholohiia i Psykhotekhnika. – № 1. – S. 13–22.

- 5 Hordiichuk V. I. (2010), Stavlennia silskykh ta miskykh uchniv serednikh ta starshykh klasiv do zaniat fizychnymy vpravamy / V. I. Hordiichuk // Slobozhanskyi naukovy-sportyvnyi visnyk. – №3. – S. 36 – 40.
- 6 Hordeeva T.O. (2002), Motyvatsiya dostyazheniya: teoryy, yssledovanyia, problemy // Sovremennaia psykholohyia motyvatsyy. pod red. D.A. Leonteva. M., Smysl. – S. 46 – 49.
- 7 Drandrov H. L. (2016), Osobennosty razvytyia Ya– kontseptsyy u selskykh y horodskykh shkolnykov / H. L. Drandrov, D. A. Drandrov, D. N. Siukyev, E. H. Bohoslova // Sovremennyye problemy nauky y obrazovanyia. – №3.; URL: <https://www.science-education.ru>.
- 8 Kostiuk Yu.S. Suchasni pidkhody shchodo modernizatsii urokiv fizychnoi kultury uchniv osnovnoi malokomplektnoi shkoly, yaki prozhyvaiut v silskii mistsevosti. URL: <http://eprints.zu.edu.ua>.
- 9 Kurbanova, Z.S. (2011), Psykholohycheskye osnovy formirovaniia samoootsenky podrostka. Monohrfyia / Z. S. Kurbanova. M. – 215 s
- 10 Kon YS. V (1984), V poyskakh sebii: lychnost y ee samosoznanye. M. – 335 s.
- 11 Krutsevych T. lu., (2018), Marchenko O. lu. Struktura modeli tsinnisnykh oryentyriv indyvidualnoi fizychnoi kultury shkoliariv riznykh vikovykh hrup. Slobozhanskyi naukovy-sportyvnyi visnyk. – №5 (67). – S. 5-10.
- 12 Panhelova N. Ye. (2018), Fizychnyi stan i rukhova aktyvnist uchniv pochatkovykh klasiv silskoi zahalnoosvitnoi shkoly / Panhelova N. le., Ruban V. lu // Molodyi vchenyi. – № 4.2 (56.2). – S. 123-126.
- 13 Panhelova N., Ruban V. (2016), Faktory, yaki vplyvaiut na orhanizatsiiu fizychnoho vykhovannia molodshykh shkoliariv u miskii ta silskii mistsevosti // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. – №1. – S.211-214.
- 14 Pakhalchuk N.O. (2012), Orhanizatsiia fizychnoho vykhovannia molodshykh shkoliariv u silskii shkoli / N.O. Pakhalchuk // Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. – №2(20). – S. 303–310.
- 15 Sydorhuk T. (2014), Analiz pokaznykiv fizychnoi pidhotovlenosti ta zdorovia ditei 7 rokiv, yaki meshkaiut v riznykh sotsialno-ekonomichnykh i ekolohichnykh umovakh / T. Sydorhuk, V. Reshetylova, Z. Anastasieva, K. Korablov // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. – № 2. – S. 151-155.
- 16 Khakhulia V.M. (2011), Pidvyshchennia efektyvnosti systemy fizychnoho vykhovannia ditei serednoho shkilnoho viku silskykh shkil / V.M. Khakhulia, O. M. Burla // Visnyk Chernihivskoho Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka. – Chernihiv. – Vyp. 86. – T. 1. – S. 201–204.
- 17 Tsiupak Yu. (2008), Vplyv prosvitnytskoi ta propahandystskoi roboty na rukhovu aktyvnist molodshykh shkoliariv silskykh shkil. / Tsiupak Yu., Tsiupak T. // Fizyчне vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi: zb. nauk. pr. – Lutsk. – T. 2. – 312 s.

УДК: 373.2.015.31:796

Пангелов Б.П.

Кандидат педагогічних наук, доцент,

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Рижик Р.О.

Магістр за спеціальністю 014(Середня освіта ,фізична культура),

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Діас Д.Л.

Аспірант I-го року навчання за спеціальністю 017(Фізична культура і спорт)

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ І ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНЯТ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Стаття присвячена питанню оптимізації функціонування системи фізичного виховання дітей дошкільного віку, а саме – визначенню ефективності методики інтегрованого розвитку фізичних і пізнавальних здібностей дітей 5-6 років в процесі занять фізичними вправами. Висвітлені організаційно методичні засади запропонованої методики, умови її реалізації у практиці фізично-оздоровчої роботи у закладах дошкільної освіти, а також – її вплив на психофізичний стан досліджуваних груп дітей. Проведений аналіз педагогічного експерименту свідчить, що впровадження методики комплексного розвитку фізичних і пізнавальних здібностей дітей 5-6 років сприяло значному підвищенню рівня фізичної підготовленості і рівня розвитку складових пізнавальних здібностей дітей експериментальних груп порівняно з контрольними. Таким чином, результати проведеного експерименту показали ефективність нашої методики сполученого розвитку фізичних і пізнавальних здібностей старших дошкільників у процесі фізичного виховання.

Ключові слова: *інтеграція, розвиток, дошкільнята, фізичні здібності, пізнавальні процеси.*

Пангелов Б.П., Рижик Р.О., Діас Д.Л. Інтегроване розвиток фізических и познавательных способностей старших дошкольников в процессе физического воспитания. *Стаття посвящена вопросу оптимизации функционирования системы физического воспитания детей дошкольного возраста, в частности – определения эффективности методики интегрированного развития физических и познавательных способностей детей 5-6 лет в процессе занятий физическими упражнениями. Представлено организационно – методические*